

TUUSNIEMEN KUNNAN OPPILAS- JA OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

JOHDANTO

Oppilas- ja opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan ja opiskelijan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa koulu- ja oppilaitosyhteisössä. Oppilashuoltotyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus ja hänen hyvinvointinsa edistäminen. Opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhuollon avulla tuetaan oppimista sekä tunnistetaan, lievennetään ja ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia. (Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki (1287/2013).

Tässä suunnitelmassa kuvataan Tuusniemen yhtenäiskoulun ja Tuusniemen lukion oppilashuollon järjestäminen. Suunnitelmassa käytetään käsitettä oppilashuolto kuvaamaan niin esi- ja perusopetuksen oppilas- ja opiskeluhuoltotoimintaa ja oppilashuoltosuunnitelmaa kuvaamaan niin esi- ja perusopetuksen kuin lukionkin oppilas- ja opiskeluhuoltosuunnitelmaa. Kaikista lapsista ja nuorista käytetään tässä suunnitelmassa yleisesti käsitettä oppilas.

OPPILASHUOLTOA JA OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAA OHJAAVAT LAIT JA SÄÄDÖKSET

Opiskeluhuoltoa ohjaavat seuraavat lait ja säädökset:

- Perusopetuslaki (628/ 1998) ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.
- Lukiolaki (714/2018) ja lukion opetussuunnitelman perusteet.
- Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki (1287/2013) ja laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta (886/2017).
- Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010).
- Lastensuojelulaki (417/2007).

Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa määräykset opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki (1287/2013)).

OPPILASHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPPILASHUOLTOPALVELUT

Tuusniemen yhtenäiskoulussa esiopetuksesta perusopetuksen 9. luokkaan asti opiskelee noin 230 oppilasta ja lukiossa noin 25 opiskelijaa.

Kouluterveydenhuollon palvelut, kuraattoripalvelut ja psykologipalvelut järjestää Pohjois-Savon hyvinvointialue.

Kouluterveydenhuollon palvelut

Kouluterveydenhuolto on osa koulujen monialaista opiskeluhuoltoa. Yhteistyötä tehdään opettajien, koulukuraattorien ja -psykologien kanssa sekä yhteisöllisen että yksilökohtaisen opiskeluhuollon

työssä. Kouluterveydenhuolto on myös mukana laatimassa ja päivittämässä koulun opiskeluhuoltosuunnitelmaa. Kouluterveydenhuollon tehtäviin sisältyvät oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen, oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen, pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden opiskeluhuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen, kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta, suun terveydenhuolto ja oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset.

Kouluterveydenhuollon rungon muodostavat määräämälliset terveystarkastukset. Perusopetuksessa oppilaalla on terveystarkastus jokaisella vuosiluokalla. Laajat terveystarkastukset järjestetään 1., 5. ja 8. luokalla. Laaja-alaiseen tarkastukseen kutsutaan molemmat vanhemmat/huoltajat. Terveystarkastuksen kokonaisuuteen kuuluu opettajan arvio oppilaan tilanteesta koulussa sekä terveydenhoitajan ja lääkärin tapaaminen. Lukiossa järjestetään ensimmäisenä opiskeluvuonna terveydenhoitajan tarkastus ja ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna lääkärintarkastus, jollei lääkärintarkastusta ole tehty opiskelijaksi hyväksymisen yhteydessä; lääkärintarkastus tulee kuitenkin aina järjestää ensimmäisenä opiskeluvuonna opiskelijalle, joka on erityisopetuksessa tai jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on tarpeellinen opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi.

Terveystarkastusten lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan oppilaita yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Kiireellisissä, ensiapua vaativissa tilanteissa oppilaat voivat tulla vastaanotolle myös muina ajankohtina terveydenhoitajan ollessa paikalla. Oppilaiden sairaanhoitopalveluista vastaa ensisijaisesti oman asuinalueen terveysasema. Vastuu oppilaan sairaanhoidon järjestämisestä kuuluu huoltajalle. Kouluterveydenhuolto antaa ensiavun ja järjestää mahdolliseen jatkohoitoon ohjaamisen koulupäivän aikana äkillisesti sairastuneille sekä koulutapaturmissa itsensä satuttaneille oppilaille.

Tuusniemellä kouluterveydenhoitaja on tavattavissa kahtena päivänä viikossa koulun tiloissa. Koululääkäri on tavattavissa noin kerran viikossa koulun läheisyydessä toimivassa terveyskeskuksessa. Suun terveydenhuolto on tuusniemeläisten osalta Tuusniemellä ja Kuopiossa ja kaavilaisten osalta Kaavilla ja Kuopiossa. Lukion opiskelijoille kouluterveydenhoitaja on tavoitettavissa joka arkipäivä puhelimitse. Moniammatillisen yhteistyön haaste on kouluterveyden henkilökunnan suuri vaihtuvuus.

Koulupsykologi- ja kuraattoripalvelut

Koulupsykologi toimii koulunkäynnin, oppimisen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisessä ja tukena. Koulupsykologi toteuttaa oppimisvalmiuksien, erilaisten koulunkäyntivaikkeuksien ja psykososiaalisen tilanteen arviointia ja tukemista neuvottelujen, tukikeskustelujen ja psykologisten tutkimusvälineiden avulla. Koulupsykologia voi myös konsultoida kasvatukseen ja mielenterveyteen liittyvissä asioissa. Koulupsykologin puoleen voi kääntyä asioissa, jotka liittyvät esimerkiksi oman elämäntilanteen kriisiin tai akuuttiin vaikeuteen, tunne-elämän haasteisiin, ahdistukseen, masentuneisuuteen, jännittämiseen, kaveri- tai ystävyys-suhteiden vaikeuksiin, perhetilanteen vaikeuksiin, tai oman identiteetin kysymyksiin/pohdintaan.

Opiskeluhuollon psykologipalveluista Tuusniemellä vastaa Pohjois-Savon hyvinvointialue. Psykologi on tavattavissa koululla kerran viikossa.

Koulukuraattori toimii hyvinvoinnin sekä myönteisen kasvun ja kehityksen edistämisen tukena sosiaalityön keinoin. Kuraattori antaa tukea ja ohjausta esimerkiksi seuraavissa pulmissa ja tilanteissa: perhetilanne, kriisitilanteet perheessä, sosiaaliset suhteet, koulunkäynti ja opiskelu, tunne-elämä, vapaa-aika, lastensuojelulliset huolet, kriisit, esimerkiksi läheisen sairastuminen tai kuolema, itsenäistyminen ja arjenhallinta ja taloudellinen tilanne ja asuminen.

Kuraattoripalvelut ovat osa sosiaalihuollon palveluja. Tuusniemellä kuraattoripalveluiden järjestämisestä vastaa Pohjois-Savon hyvinvointialue. Kuraattori tekee tiivistä yhteistyötä perheiden, oppilaitoksen muiden työntekijöiden ja yhteistyöverkostojen kanssa. Kuraattori myös edistää lisäksi koko koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia.

Kuraattori on tavattavissa koululla kahtena päivänä viikossa.

Koulupsykologi ja -kuraattoripalvelut ovat maksuttomia, vapaaehtoisia ja luottamuksellisia. Henkilökohtaiseen keskusteluun psykologin tai kuraattorin kanssa tulee tarjota mahdollisuus viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä tarpeen ilmenemisestä. Psykologin tai kuraattorin arvioidessa asian kiireelliseksi keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana koulupäivänä.

Tuusniemellä nämä lakisääteiset ajat eivät aina toteudu. Haasteena koulupsykologipalveluiden toteuttamisessa on ollut henkilöstön suuri vaihtuvuus. Lisäksi alueellisia erityispiirteitä, kuten erityisoppilaiden suurta määrää ja alueellista huono-osaisuutta, ei ole huomioitu tarpeeksi oppilashuollon mitoituksia laadittaessa.

OPPILASHUOLTORYHMÄT JA NIIDEN TOIMINTA

Monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Opiskeluhuollon ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen taikka sille asetetut tehtävät voi hoitaa muu tehtävään soveltuva ryhmä. Oppilashuollon ohjausryhmä on Tuusniemen ja Kaavin kanssa yhteinen ja siihen kuuluvat sivistysjohtajat ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen edustajat.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä on monialainen ja siihen kuuluu Tuusniemen yhtenäiskoulussa ja lukiossa apulaisrehtori, oppilaanohjaaja, erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja, koululääkäri, koulupsykologi, kuraattori, nuorisotoimi, etsivä nuorisotyö sekä huoltajien ja oppilaiden edustus. Tarvittaessa ryhmään kutsutaan myös muita jäseniä. Ryhmä kokoontuu 2-4 kertaa lukuvuoden aikana.

Yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Kaikkien oppilaiden kanssa työskentelevien sekä oppilashuoltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä oppilaiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki (1287/2013)).

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteena on hyvinvoiva opiskeluyhteisö, jossa opiskelija tuntee kuuluvansa oppilaitosyhteisöön ja kokee tulevansa kuulluksi.

Yhteisöllisyyden edistäminen

Tuusniemellä yhteisöllisyyttä pyritään lisäämään muun muassa seuraavanlaisilla keinoilla:

- myönteinen ja kannustava opiskeluilmapiiri
- ryhmäytymiset kaikilla luokka-asteilla
- oppilashuollon toimijoiden osallistuminen koulun toimintaan
- nuorisotoimen, Etsivän Nuorisotyön ja seurakunnan nuorisotyön osallistuminen koulun toimintaan
- aktiivinen oppilaskunta- ja opiskelijakuntatoiminta
- aktiivinen tukioppilas- ja tutortoiminta
- kummioppilassysteemi
- teemapäivät
- kouluun tutustumispäivät tuleville 1. luokkalaisille, 7. luokkalaisille ja lukion 1. vuosikurssin opiskelijoille
- kerhot
- palautteen kerääminen oppilailta ja opiskelijoilta
- oppilaiden mahdollisuus osallistua mukaan erilaiseen koulua koskevaan päätöksentekoon

- mahdollisuus osallistua koulukohtaiseen oppilashuoltotyöhön
- henkilökunnan koulutukset ja erilaiset yhteistyöprojektit

Opiskelu-yhteisön ja ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu-ympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa.

Opiskelu-ympäristön fyysisen turvallisuuden edistämisen yhtenä keinona ovat koulujen turvallisuussuunnitelmat, jotka pidetään ajanmukaisina ja päivitetään lukuvuosittain. Yhteistyössä viranomaisten kesken järjestetään pelastautumis-/poistumisharjoituksia säännöllisesti.

Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu-yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Koulukiusaamiseen puututaan välittömästi, kun sitä havaitaan. Kiusaamisesta tiedotetaan myös huoltajia. Toiseen kohdistuneesta väkivallasta tehdään mahdollisesti rikosilmoitus ja lastensuojelu-ilmoitus.

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta, missä merkittävä rooli on kunnan teknisellä toimialalla. Koulu-yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten.

Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Koulu-ympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä koulu-yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat, joiden kehittämisessä hyödynnetään viranomaisyhteistyötä.

Oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia pyritään lisäämään monin eri keinoin. Oppilaiden fyysistä aktiivisuutta koulupäivän aikana pyritään edistämään esimerkiksi vähentämällä istumista, pitämällä taukojumppia ja mahdollistamalla välituntiliikkumista ja tukemalla oppimista toiminnallisin menetelmin. Perusopetus on ollut mukana Liikkuva koulu-ohjelmassa ja lukio Liikkuva Opiskelu-ohjelmassa. Lisäksi aktiivisuutta koulupäivän jälkeen pyritään edistämään järjestämällä erilaista kerhotoimintaa.

Hyvinvointia edistetään myös tarjoamalla monipuolista kouluruokaa. Tuusniemellä kouluruoka valmistetaan omassa keittiössä ja sen valmistuksessa huomioidaan suomalaiset ravitsemussuositukset ja kouluruokasuositus. Kouluateriat on suunniteltu ravitsemuksellisesti täysipainoisiksi, kun kaikki aterian osat nautitaan. Kouluruokailun järjestämisessä pyritään huomioimaan aterian tarjoamisen ajankohta ja ruokailun kesto. Ruokailuajankohdan tulee sopia oppilaiden normaaliin päivärhythmiin jaksottaen koulupäivän kokonaisuutta ja siihen tulee varata riittävä aika. Kouluruokailu on aikavälillä klo. 10.15-12.00 koulupäivän pituudesta riippuen. Alakoululaiset ruokailevat ensin. Ruokailun jälkeen on mahdollisuus ulkoiluun.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen

Oppilaiden osallisuutta pyritään vahvistamaan kannustamalla heitä osallistumaan heitä koskevaan päätöksentekoon ja ohjaamalla heitä aktiiviseen oppilas- ja opiskelijakuntatoimintaan. Oppilaita kuullaan lukuvuosittain monessa heitä koskevassa toiminnan suunnittelussa, kuten järjestyssääntöjen laadinnassa, opetussuunnitelmatyössä ja perusopetuksen puolella monialaisen oppimiskokonaisuuden suunnittelussa. Lisäksi oppilaiden ääntä pyritään saamaan näkyviin erilaisten kyselyiden avulla. Oppilailla on mahdollisuus osallistua myös koulukohtaiseen oppilashuoltotyöhön.

Huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä pyritään vahvistamaan tiedottamalla koulun toiminnasta riittävästi. Lisäksi joka vuosi järjestetään erilaisia huoltajailtoja ja lisäksi luokanopettajat ja ryhmänohjaajat tapaavat huoltajia erilaisissa oppilaspalavereissa sekä arviointikeskusteluissa. Huoltajien on mahdollisuus osallistua koulukohtaiseen oppilashuoltotyöhön. Myös oppilashuollon eri palveluista pyritään tiedottamaan säännöllisesti.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän velvollisuutena on varmistaa opiskeluympäristön turvallisuus, mutta myös kaikki kouluyhteisön jäsenet vaikuttavat omalla toiminnallaan siihen. Turvallisessa oppimisympäristössä vallitsee toimintakulttuuri, joka edistää yhteisöllisyyttä, ryhmähenkeä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Oppilaiden suojaaminen väkivallalta

Tuusniemellä on nollatoleranssi väkivallan tai sillä uhkailun suhteen. Väkivaltatilanteisiin, aggressiiviseen käyttäytymiseen ja väkivallalla uhkaamiseen puututaan välittömästi. Paikalle tullut opettaja puuttuu tilanteeseen arvioituaan ensin, selviääkö tilanteesta itse vai lähteekö hän ensin hälyttämään apua. Uhkaava tilanne pyritään rauhoittamaan ensisijaisesti ohjein, kehotuksin ja neuvoin. Tilanteen vaatiessa otetaan yhteyttä poliisiin.

Jatkoselvittely tehdään koululla rehtorin, luokanopettajan, luokanvalvojan, ryhmänohjaajan ja asianosaisten kesken, mikäli kyse on vähäisestä teosta. Rehtori päättää mahdollisista kurinpitotoimista ja seuraamuksista. Mahdolliset rikosoikeudellisen vastuun piiriin kuuluvat tapahtumat selvitetään poliisin johdolla. Tarkemmat toimintaohjeet väkivalta- ja uhkatilanteisiin on kirjattu pelastussuunnitelmaan.

Oppilaiden suojaaminen kiusaamiselta

Koulukiusaamista pyritään ennaltaehkäisemään luomalla erilaisin menetelmin, kuten ryhmäyttämisen keinoin, hyvää ryhmähenkeä ja oppimisilmapiiriä. Koulukiusaamiseen puuttuminen on koko kouluyhteisön asia ja siihen puututaan välittömästi kun se havaitaan. Kiusaamistapaus selvitetään keskustelemalla asianomaisten kanssa tilanteesta. Alaikäisten huoltajia tiedotetaan näistä keskusteluista. Samoin tilanteeseen puuttuneen tulee tiedottaa asiasta oppilaan luokanopettajalle, -

valvojalle tai ryhmänohjaajalle. Kiusaamisen vakavuuden ja jatkuvuuden mukaan päätetään jatkotoimenpiteistä. Kurinpidollisista toimenpiteistä päättää rehtori opiskelijoita kuultuaan. Mahdolliset rikosoikeudellisen vastuun piiriin kuuluvat kiusaamistapaukset selvitetään poliisin johdolla.

Oppilaan suojaaminen häirinnältä

Häirintään pyritään puuttumaan jo ennaltaehkäisevästi muuan muassa tiedottamalla nettietiketistä, somemaailman pelisäännöistä ja muutoinkin hyvistä tavoista ja jokaisen oikeudesta koskemattomuuteen. Ilmi tulleeseen häirintään pyritään puuttumaan heti. Alaikäiseen kohdistuneesta häirinnästä tiedotetaan myös huoltajia. Häirinnän vakavuuden ja jatkuvuuden mukaan rehtori päättää jatkotoimenpiteistä. Tarvittaessa ollaan yhteydessä poliisiin ja lastensuojeluun. Opetustoimen palveluksessa olevalla on velvollisuus salassapitosäännösten estämättä tehdä ilmoitus poliisille, jos hänellä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä alle 18-vuotiaaseen kohdistunutta seksuaalirikosta (Lastensuojelulain 25§).

Terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö

Kouluterveydenhuollon tehtävänä on ylläpitää ja edistää oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia. Terveysneuvonta kuuluu olennaisena osana jokaiseen terveydenhoitajan ja lääkärin tekemään tarkastukseen. Terveystarkastuksen avulla saadaan kokonaiskäsitys oppilaan terveydestä ja hyvinvoinnista sekä ohjataan oppilasta tekemään terveyttä edistäviä valintoja.

Lisäksi terveysneuvontaa tehdään erilaisten tiedotteiden avulla joko yhteisöllisellä tai yksilöllisellä tasolla. Tiedotukset liittyvät terveydenhuollon palveluihin, erilaisiin opiskelijoiden terveyteen liittyviin ilmiöihin tai terveyttä tukeviin tapahtumiin.

Koulun terveystiedon tunneilla käydään läpi opetussuunnitelman mukaisesti terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita. Terveystiedon tunneilla voi käydä vierailijoita esimerkiksi kouluterveydenhuollosta. Myös nuorisotoimi osallistuu terveysneuvontaan esimerkiksi järjestämällä erilaisia teemapäiviä ja -tunteja aiheesta.

Poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Opintojen etenemisen kannalta säännöllinen osallistuminen opetukseen on välttämätöntä. Poissaolojen ehkäisemisessä keskeisessä roolissa on kouluviihtyvyyden parantaminen, hyvän opiskeluilmapiirin ja ryhmähengen luominen sekä välitön puuttuminen kaikkeen kiusaamiseen ja häirintään. Myös oppilaan koulumotivaation tukeminen on tärkeässä roolissa koulupoissaolojen ehkäisemisessä.

Opetukseen osallistumista seurataan päivittäin ja poissaolot kirjataan ylös wilmaan. Perusopetuksessa luokanopettaja ja luokanvalvoja ja lukiossa ryhmänohjaaja ovat keskeisessä roolissa poissaolojen seurannassa ja niihin puuttumisessa. Lukiossa myös aineenopettajalla on tärkeä tehtävä seurata oman oppiaineensa poissaolojen kertymistä. Alle 18-vuotiaan huoltajalla on velvollisuus tiedottaa oppilaan sairauspoissaoloista ja muista poissaoloista sekä kuitata ne wilmaan. Yli 18-vuotias voi itse selvittää

omat poissaolonsa. Etukäteen tiedossa olevat poissaolot tulee anoa etukäteen joko luokanopettajalta, luokanvalvojalta, aineenopettajalta, ryhmänohjaajalta tai rehtorilta riippuen poissaolon pituudesta. Huoltajalla ja oppilaalla on velvollisuus ottaa selvää, mitä oppitunneilla on käsitelty oppilaan poissaollessa.

Mikäli koululla herää huoli esi- ja perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloista, pidetään koululla huolikeskustelu. Ala- ja yläkoulussa on olemassa erilliset huolikeskustelumallit/ lomakkeet, joiden avulla edetään. Poissaolojen määrälle on sovittu huolirajat, joiden jälkeen huolikeskustelu on viimeistään pidettävä. Tarvittaessa perustetaan yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä.

Lukiossa ryhmänohjaajan tehtävänä on seurata poissaoloja. Jos poissaoloista herää huoli, ryhmänohjaaja keskustelee opiskelijan ja alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajan kanssa. Tarvittaessa opiskelija ohjataan oppilashuollon palveluiden piiriin tai aloitetaan muuten yksilökohtainen oppilashuoltotyö. Jos opiskelijalle kertyy tietyltä opintojaksolta poissaoloja, aineenopettaja keskustelee opiskelijan kanssa asiasta. Keskustelun tavoitteena on varmistaa opiskelijan kanssa, että hänellä on osaamista ja edellytykset opintojakson suorittamiseksi. Liialliset poissaolot voivat johtaa opintojakson keskeytymiseen, mikäli opiskelijan antama näyttö ei riitä opintojakson arviointiin. Aineenopettaja ilmoittaa opiskelijan kanssa käydystä keskustelusta ryhmänohjaajalle ja opinto-ohjaajalle.

Nivelvaiheiden tiedonsiirto

Lapsen, oppilaan ja opiskelijan siirtyessä kouluasteelta toiseen korostuu tarvittavan tiedonsiirto ja tutustuminen tulevaan oppimisympäristöön.

Kun lapsi aloittaa esikoulun ja siirtyy esiopetuksesta perusopetukseen, lapsi ja huoltajat tutustuvat tutustumispäivänä tulevaan kouluunsa ja opettajaansa. Alaluokkien erityisopettaja tutustuu esikoulukeväänä koulutulokkasiin esikoulussa kartoittaen heidän taitojaan. Huoltajien, esikoulun ja koulun opettajien kesken järjestetään tiedonsiirtopalaverit tukea tarvitsevien oppilaiden asioissa, jotta tuki jatkuu yli siirtymävaiheen joustavasti koulussa.

Oppilaan siirtyessä alakoulusta yläkouluun, 6. luokan opettaja ja yläkoulun erityisopettaja tekevät yhteistyötä tarvittavien tietojen (esim. oppimisen tuen tarpeet) siirtymiseksi kouluasteelta toiseen.

Kun oppilas vaihtaa perusopetuksen aikana koulua, niin tällöin järjestetään tutustumispäivä heille ja huoltajalle. Tämän lisäksi koulut tekevät huoltajien suostumuksella yhteistyötä tässä siirtymävaiheessa esimerkiksi järjestämällä tiedonsiirtopalavereita.

Kun oppilas siirtyy perusopetuksesta toiselle asteelle, opinto-ohjaaja ja erityisopettaja käyvät yhteistyössä läpi 9. luokan oppilaiden tuen tarpeet ja niihin liittyvät pedagogiset asiakirjat ja muut oppilaan opiskeluun liittyvät lausunnot ja toimittavat ne eteenpäin toisen asteen oppilaitoksiin. Tarvittaessa osallistutaan oppilaitosten tiedonsiirtopäiviin. Koulu järjestää tutustumisia ja osallistuu vierailuihin toiseen asteen oppilaitoksiin.

Kun opiskelija siirtyy lukion jälkeen jatko-opintoihin, opinto-ohjaaja tukee ja ohjaa häntä tässä murroksessa. Koulu järjestää tutustumisia ja osallistuu vierailuihin toisen asteen opiskelupaikkoihin ja korkeakouluihin. Opinto-ohjaajalla on jalkiohjausvelvoite myös lukion jo päättäneiden osalta.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen voidaan koulussa jakaa kolmeen osaan: ennaltaehkäisevään työhön, varhaiseen puuttumiseen ja toimintatapoihin, joita sovelletaan ongelmatilanteissa.

Päihteiden käyttöä pyritään ennaltaehkäisemään antamalla riittävästi tietoa päihteiden haitoista. Tietoa saadaan niin oppitunneilla kuin erilaisissa tietoisuuksissa, teematunneissa ja -päivissä. Terveystarkastukset ovat myös olennainen osa päihdekasvatusta. Ennaltaehkäisevää toimintaa on myös kaikki syrjäytymistä ehkäisevä toiminta koulussa.

Ajankohtaisista ilmiöistä pyritään tiedottamaan laajasti myös huoltajia, jotta asia voidaan ottaa myös kotona puheeksi. Kun koululla herää huoli jostain ajankohtaisesta ilmiöstä, pyritään myös mahdollisimman nopeasti tekemään valistusta ko. ilmiön haitoista.

Päihteiden käyttöön koulussa puututaan välittömästi. Myös koteja tiedotetaan asiasta. Koululla on omat kurinpitotoimet käytössä. Lisäksi tarvittaessa tehdään lastensuojelu- tai huoli-ilmoituksia, jos oppilas jää koulussa kiinni päihteiden käytöstä. Toistuvasti päihteiden käytöstä kiinnijäänyt oppilas ohjataan myös kouluterveydenhuollon piiriin.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Toiminta uhka- ja vaaratilanteissa on kuvattu koulun pelastus- ja kriisisuunnitelmissa, joka päivitetään aina tarvittaessa tai vähintään jokaisen lukuvuoden alussa ja johon kaikilla koulun kiinteistöissä toimivalla aikuisella on velvollisuus perehtyä. Tärkeisiin asiakirjoihin perehtyminen varmistetaan kuittaamisella.

YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTOTYÖ

Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluita (terveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) sekä yksittäistä opiskelijaa koskevan monialaisen oppilashuoltoryhmän työskentelyä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on seurata ja edistää opiskelijan terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja kokonaisvaltaista kehitystä.

Yksilökohtainen oppilashuolto antaa yksittäiselle oppilaalle tukea hänen omista tarpeistaan lähtien. Se on vapaaehtoista ja toteutetaan yhteistyössä oppilaan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Alaikäisten kanssa pyritään yhteistyöhön myös huoltajien kanssa.

Monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä

Monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä kootaan aina tarpeen mukaan ja siinä käsitellään vain yksittäistä oppilasta koskevia asioita. Tässä suunnitelmassa ryhmästä käytetään nimeä yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä.

Ryhmä kootaan tapauskohtaisesti oppilaan oppilashuollollisen tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se oppilashuollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu ja/tai joka havaitsee tuen tarpeen. Yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän monialaisuus ja tapauskohtainen kokoonpano perustuvat yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka kirjaa tarvittavat tiedot opiskeluhoitokertomukseen. (Opiskelija- ja oppilashuoltolaki (1287/2013).)

Oppilas määrittelee ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti, ketkä oppilaitoksen ja opiskeluhoollon henkilöt osallistuvat ryhmään. Ryhmän koollekutsujan tehtävänä on kysyä oppilaan ja alaikäisen ollessa kyseessä, yleensä myös huoltajan, suostumus ko. henkilöiden osallistumisesta yksilökohtaisen oppilashuoltoryhmän työskentelyyn. Suostumus pyydetään ennen ensimmäistä kokoontumiskertaa, ja uusien henkilöiden tullessa mukaan ryhmän toimintaan heiltä pyydetään suostumukset.

Yksilökohtaisen oppilashuoltoryhmän jäsenet voivat tarvittaessa konsultoida muita asiantuntijoita, esim. opettajaa oppilasta yksilöimättä. Asiantuntijoiden konsultointiin ei tarvita oppilaan eikä huoltajan suostumusta. Siitä kuitenkin kerrotaan oppilaalle ryhmän tapaamisessa.

Alaikäinen voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta oppilashuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä oppilashuollon tietoja huoltajalleen, jollei se selvästi ole hänen etunsa vastaista.

Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys

Monialaisen yksilökohtaisen oppilashuoltoryhmän työskentelystä laaditaan oppilashuoltokertomus. Kertomuksen laatimisesta vastaa ryhmässä yhdessä sovittu koulun edustaja. Oppilaskertomus laaditaan lain (1287/2013) 20§ määräysten mukaisesti wilman opiskeluhoitokertomuspohjalle. Opiskeluhoitokertomukset tallennetaan opiskeluhoitorekisteriin, jonka ylläpidosta vastaa oppilaitos. Mikäli sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Oppilashuollon henkilöstö (kouluterveydenhuolto, koulupsykologi ja kuraattori) kirjaavat omat työskentelynsä omiin tietokantoihinsa, joista vastaa hyvinvointialue. Heidän kirjauksiaan ohjaa oma lainsäädäntönsä.

OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN, SEURAAMINEN JA ARVIOINTI

Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa yleisesti opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä seuraa oppilashuollon toteutumista muun muassa erilaisten kyselyiden, kuten kouluterveyskysely ja erilaiset oppilaitoksen omat kyselyt, kautta. Oppilashuollon työntekijät kirjaavat yhteydenotot ja niitä seuranneet toimenpiteet opiskeluhoollon

tai terveydenhuollon sähköiseen tietojärjestelmään. Annettujen aikojen määrää ja lakisääteistä toteutumista tarkastellaan lukukausittain.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä päivittää opiskeluhuoltosuunnitelmaa joka lukuvuosi ja tarvittaessa useammin.

Oppilashuoltosuunnitelma esitellään vuosittain myös oppilaille ja huoltajille.

